

CALENDAR TEATRAL

MARTIE

– în urmă cu 80 de ani a luat ființă *Societatea autorilor dramatici români*, menită să gestioneze mai eficient valorificarea repertoriului autohton. Președinte a fost ales Caton Theodorian, iar comitetul de conducere a fost alcătuit din : V. Al. Jean, Victor Ion Popa, Liviu Rebreanu, M. Rădulescu, Mihail Sorbul, Paul Gusty.

11 martie – 100 de ani de la moartea lui **Aleksandr Suhovo-Kobâlin** (n. 17 septembrie 1817), dramaturg care a împins până la ultimele consecințe viziunea satirică a unui Griboedov sau Gogol. Faimoasa lui trilogie (*Nunta lui Krecinski* – 1854, *O afacere judiciară* – 1857, *Moartea lui Tarelkin* – 1869), deși compusă în manieră vodevilească, dezvăluie o imagine întunecată a societății rusești. Corupția, funcționarea abuzivă a instituțiilor statului, degradarea ființei umane sunt denunțate cu violență. Aceste piese, în care farsa se alimentează dintr-o substanță tragică, au prilejuit până în contemporaneitate montări importante pe scenele lumii.

16 martie – centenarul nașterii lui **Jules Cazaban** (m. 1 septembrie 1963), actor care s-a mișcat cu ușurință pe o întinsă claviatură expresivă. După debutul ieșean, a lucrat la Teatrul Național din Cernăuți, în atmosfera de efervescentă creatoare generată de Victor Ioan Popa și Aurel Maican (stagiunile 1927–1929). A apărut aici în spectacole de răsunet: *Azilul de noapte*, *Volpone*, *Învierea*, *Crimă și pedeapsă*, *Poveste de iarnă*, ș.a. În 1929 se stabilește la București unde va interpreta îndeosebi partituri comice în cadrul teatrelor particulare. Din 1941, joacă la Teatrul Nostru, unde își afirmă deplina maturitate artistică în spectacole precum *Călătoria cea mare de Sutton Vane*, *Abracadabra* de Noel Coward, *Noaptea regilor etc.* La Teatrul Municipal, unde se angajează în 1947, va da substanță, dramatism și culoare unor personaje extrem de variate: *Bufonul* din *Cum vă place*, *Actorul* din *Azilul de noapte*, *Ianke* din *Take, Ianke și Cadâr*, *Willy Loman* din *Moartea unui comis-voiajor* ș.a. Ultimul său rol a fost *Alfred III* din *Vizita bătrânei doamne*, pe scena Teatrului Național București. Jules Cazaban a aparținut categoriei actorilor de mare dinamism lăuntric, capabil să treacă de la spontaneitate artei comice la un joc interiorizat, al nuanței și reflexivității.

– cu 75 de ani în urmă, este inaugurat **Teatrul de Vest**, care va funcționa timp de două stagioni, prezentând spectacole în orașe din Banat și Transilvania.

24 martie – 25 de ani de la premiera cu *Hamlet*, la Arena Stage din Washington, spectacol de referință în cariera americană a marelui regizor Liviu Ciulei.

26 martie – 80 de ani de la moartea actriței **Sarah Bernhardt** (n. 22 octombrie 1844). Divă a teatrului francez, ilustrând cu strălucire stilul interpretativ romantic, a abordat un repertoriu vast, de la tragediile lui Shakespeare și Racine până la melodramele lui Sardou.

APRILIE

1 aprilie – 125 de ani de la nașterea lui **Carl Sternheim** (m. 30 noiembrie 1942), autor de comedii în tușă grotescă, vizând moravurile clasei de mijloc din Germania. Piesa *Die Hose* (1911), care îi va aduce mai târziu notorietatea, a fost interzisă la prima ei montare, realizată de Max Reinhardt. Între piesele sale mai cunoscute se numără *Cetățeanul Schippel* (1913), *Snobul* (1914), *Marchiza de Arcis* (1919).

4 aprilie – 70 de ani de la nașterea actorului de teatru și film **Ștefan Tapalagă** (m. 1994). Harul comic, volubilitatea, ironia fină, expresivitatea plasticii corporale l-au propulsat de timpuriu între vedetele Teatrului de Comedie, unde și-a desfășurat cea mai mare parte a activității. A întrupat cu aplomb numeroase personaje comice, între care *Mascarille* (*Zăpăcitul* de Molière), *Pascalide* (*Opinia publică* de Baranga), *Callimacho* (*Mătrăguna* de Machiavelli). Gama mijloacelor sale artistice i-a permis să abordeze cu egal succes drama cehoviană (a fost *Gaev* din *Livada de vișini*) ori teatrul modern al derizivității și absurdului (*Dudard* în *Rinocerii* de Ionesco, *Inspectorul de poliție* în *Fizicienii* de Dürrenmatt), pentru ca în triumfalul spectacol cu *Troilus și Cresida*, regizat de David Esrig, să-l interpreteze pe *Eneas*. Ștefan Tapalagă a fost un actor îndrăgit, iar aparițiile sale în cinema și la televiziune l-au făcut popular în rândul publicului celui mai larg.

5 aprilie – 60 de ani de la moartea lui **Tony Bulandra** (n. 13 martie 1881). Împreună cu soția sa, Lucia Sturdza-Bulandra a condus cea mai stabilă și reputată companie particulară din perioada interbelică, supranumită „a doua scenă a țării” după Naționalul bucureștean. Actorul a impresionat o întreagă generație prin prezența seducătoare, alura aristocratică, eleganța și căldura sufletească – daruri ce-l calificau pentru roluri de juni-primi și mari îndrăgostiți. L-a interpretat pe *Hamlet* și *Othello*, a excelat în drame romantice și neoromantice, dar și în piese moderne sau contemporane, de la Gorki la R.C. Sheriff.

12 aprilie – 180 de ani de la nașterea lui **Aleksandr Nikolaevici Ostrovski** (m. 2 iunie 1886), dramaturg realist care a investigat cu vigoare critică lumea rusească în diversele ei stratificări sociale. În piese ca *Falimentul*, *Fata fără zestre*, *Furtuna*, sunt expuse consecințele tragice ale mercantilismului și ipocriziei, iar în *Pădurea*, autorul realizează o frescă a micii aristocrații de provincie, în notă caricaturală. Majoritatea textelor lui Ostrovski au fost reprezentate în premieră la Malăi Teatr din Moscova, intrând ulterior în patrimoniul clasic european.

20 aprilie – 60 de ani de la moartea dramaturgului italian **Roberto Bracco** (n. 21 septembrie 1862). A scris piese naturaliste (*Don Pietro Caruso* – 1895), comedii (*Fructul amar* – 1904), drame de factură ibseniană (*Fantome* – 1906), opera lui cea mai cunoscută fiind *Micul sfânt* (1909). Bracco a fost un precursor al Teatrului tăcerii, formulă dramatică practică prin anii '20 și mizând pe densa încărcătură emoțională a pauzelor ce întrerup dialogul.